

Prof. Dr. Kadir ARICI

Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Tüzel Kişi İşverenlerin Üst Düzey Yönetici veya Yetkililerinin Prim Ödemedi Doğan İşverenleri ile Birlikte Müştereken ve Müteselsilen Sorumluluğu

Sunuş

Sosyal sigorta bir sosyal güvenlik tekniğidir. Sosyal sigorta tekniği, modern sosyal güvenlik sistemlerinin en yaygın biçimde kullandığı bir tekniktir. Sosyal sigorta tekniği, hukuken sosyal sigorta ilişkisi temelinde işleyen bir sosyal güvenlik tekniğidir.

Sosyal sigorta ilişkisi kanundan doğan bir hukuki ilişkidir. Bu hukuki ilişki sigortalı, sigorta kurumu (devlet) ve işveren arasında şartları kanunla belirlenmiş zorunlu bir ilişkidir. Sosyal sigorta ilişkisi, bu ilişkinin tarafları için birtakım haklar ve yükümlülükler doğurur. Sosyal sigorta ilişkisinden doğan hak ve yükümlülüklerden kaçınılamaz ve vazgeçilemez. Bu ilişki ile ilgili olarak "sözleşmele-re, sosyal sigorta yardım ve yükümlülüklerini azaltmak veya başkasına devretmek yolunda hükümler konulamaz" (SSK m. 6)¹.

Sosyal sigorta ilişkisinin ne zaman doğacağı ve ne zaman sona ereceği ve bu ilişkiden doğan hak ve yükümlülükler kanunla düzenlenir. Sosyal sigorta ilişkisinden doğan hak ve yükümlülükler sigortalı, işveren ve Kurum yönünden ayrı ayrı sayılmış ve tespit edilmiştir.

İşveren bakımından bu ilişkiden doğan yüküm-

lülüklerden birisi de prim ödeme yükümlülüğüdür. Prim ödeme yükümlülüğü, kanunda öngörülen esaslar içerisinde işverenin çalıştırmakta olduğu işçilerin (sigortalının) ücretlerinden prim kesilmesi, belirli zamanlarda Kuruma prim belgelerinin verilmesi ve kesilen primlerin kendi payı ile birlikte Kuruma ödenmesini öngören bir yükümlülüktür.

Sosyal sigorta sistemi, riskler gerçekleştiğinde, sigorta yardımlarının tam ve zamanında yapılmasını öngörür. Sistemin sürdürülebilir olması ve sigortalılarda beklenen tatmini sağlayabilmeleri için sistemin gelir ve gider dengelerinin iyi kurulmuş olması; aktüeryal hesapların doğru ve düzgün bir şekilde yapılması gerekir. Sigorta sisteminin gelir gider dengesinin sağlanması ve yardımların kesintisiz ve zamanında, yeterli bir şekilde yapılabilmesi için primlerin zamanında tahsil edilmesi şarttır.

Sosyal sigorta sisteminin en önemli meselelerinden birisi sigortalıların zamanında tescili ve primlerin zamanında toplanmasıdır. Primlerin zamanında toplanmasını temin etmek için hem hukuki hem de cezai müeyyideler konulmuştur. Ancak bu tedbirler de meseleyi çözmeye yetmemiştir.

Bu alanda yeni bir adım atmak ve primlerin zamanında toplanmasını temin etmek için bir adım daha atılmış ve işverenlerle birlikte sigortalının ça-

lıştığı tüzel kişiliği haiz işverenlerin üst düzey yönetici ve yetkilileri ve kamu kurum ve kuruluşlarının tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri mesul muhasip, saymanlarının kuruma karşı işverenleri ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu olmaları hükme bağlanmıştır (SSK m. 80/13).

Primlerin zamanında ödenmesini garanti altına alınmasını sağlamak maksadı ile 14.05.1985 tarih ve 3203 sayılı Kanun'la SSK m. 80'e eklenen bu düzenleme üzerinde durulması gereken bir düzenlemedir. Bu düzenlemeden doğan hukuki uyumsuzluklar, yargının bu konudaki içtihatları ve düzenlemenin yerindeliliği tartışılması gereken konulardır.

Biz bu kısa çalışmamızda yargı içtihatları ışığında söz konusu düzenlemeyi değerlendirmeye çalışacağız. Ancak kamu ve özel sektör ayırımı yapılmaksızın konu kendi bütünlüğü içerisinde ele alınacaktır.

1- Müşterek ve Müteselsil Sorumlulukta Kişi Unsuru

İşverenler bir ay içerisinde çalıştırdığı sigortalıların primlerini hesaplamak, ücretlerinden kesmek kendisine ait prim tutarlarını da bu miktara ekleyerek en geç ertesi ayın sonuna kadar Kuruma ödemeye mecburdur (SSK m. 80/1). Prim borcunu zamanında ödemeyen işveren kuruma karşı sorumludur². Kanun asıl işverenin sorumlu olması ile yetinmemiş; işverenin çalıştırdığı ve hukuken işveren vekili konumunda bulunan bazı kimselerin de prim borcundan işverenle birlikte müşterek ve müteselsilen sorumlu olmalarını öngörmüştür. İşverenle birlikte sorumlu olacak şahıslar, hem kamu kesiminde hem de özel kesimde olmak üzere ayrı ayrı düzenlenmiştir.

SSK'da sigortalı "Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu kanuna göre sigortalı sayılırlar" (SSK m. 2) şeklinde tanımlanmıştır. Kanunda işveren ise Kanunda tarif edilen anlamda sigortalıyı çalıştıran gerçek veya tüzel kişiler olarak tanımlanmıştır (SSK m. 4). Kanun, "İşveren nam ve hesabına işin yönetimi görevini yapan kimseler "işveren vekilidir", "Bu Kanunda işveren deyimi işveren vekilini de kapsar" (SSK m. 4/2) ve "İşveren vekili bu Kanunda belirtilen yükümlülüklerinden dolayı aynen işveren gibi sorumludur." (SSK m. 4/3) hükümlerine yer vermiştir.

Kanun primlerin zamanında ödenmemesi ile ilgili işveren ve işveren vekili için öngördüğü sorumluluk ile yetinmemiştir. Ayrıca işveren/işveren vekili yanında onlarla birlikte bazı şahısların da müşterek ve müteselsil sorumluluğunu öngörmüş ve bu suretle işverenlerin primlerini zamanında ödemelerini kuvvetlendirici bir düzenleme yapmıştır.

Kurumun işveren/işveren vekili dışında bazı kamu görevlileri ile tüzel kişiliği haiz işyerlerinin üst düzey yöneticileri işverenle birlikte sorumlu tutularak hem prim ödememenin müeyyideleri kuvvetlendirilmiş hem de primlerin zamanında ödenmesini destekleyici bir mekanizma kurulmuştur.

A- Kamu Kesiminde Kamu İşvereni ile Birlikte Sorumlu Olanlar

Kural olarak kamu kesiminde SSK m. 2 anlamında sigortalı çalıştıran ve prim ödeme yükümlülüğünü ifa etmeyen kamu kurum ve kuruluşu Sosyal Sigortalar Kurumu'na karşı sorumludur. Burada işveren, kamu kurum ve kuruluşudur. Tüzel kişiliği olup olmaması sosyal sigorta mevzuatı bakımından önemli değildir. Zira İş Kanunu m. 2'de iş sözleşmesinin işveren tarafı olan kamu kurum ve kuruluşunun tüzel kişiliğe haiz olması gerekmemektedir.

Kanun asıl işveren ile birlikte prim borçlarından belirtilen süre içerisinde tahakkuk ve tediye etmeyen kamu kurum ve kuruluşlarının tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri mesul muhasip (ve) saymanları da sorumlu tutmuştur (SSK m. 80/13). Kanun düzenlemesi incelendiği zaman, kamu işvereni yanında kamuda çalışan bir kimsenin sorumlu olabilmesi için belirli özellikleri haiz olması gerekir. Bu anlamda kamu kurum ve kuruluşları bakımından işveren ile müşterek ve müteselsilen sorumluluk yönünden bir kimsenin;

- Kamu görevlisi statüsünde çalışmakta olması,
 - Primlerin tahakkuk ve tediyesinden sorumlu olması,
 - Sorumlu muhasip veya sayman statüsünde çalışmakta olması
- öngörülmektedir.

Madde incelendiği zaman; primlerin ödenmesi bakımından kamu işvereni birlikte müşterek ve müteselsilen sorumlu olacak kimsenin öncelikle kamu görevlisi statüsünde olması gerekir. Kanu-

nun lafzından kamuda işçi statüsünde çalışan kimseler, velev ki mesul muhasip ya da sayman da olsa sorumlu tutulamaz.

Düzenleme şekli bir başka sorunun da cevaplandırılmasını gerekli kılmaktadır. Primlerin tahakkuk ve tediyesi ile sorumlu ve görevli kamu görevlilerinin mesul muhasip ve/veya sayman mı olması gerekir? Kanun metni çok açık bir şekilde kaleme alınmış gözükmemektedir. Düzenlemede kamu kurumları bakımından sorumluluğun yalnızca primlerin tahakkuk ve tediyesinden sorumlu muhasip ya da sayman ile sınırlandırıldığı şeklinde yorumlamak mümkündür. Bu mesele yargıya intikal eden hukuki uyuşmazlıklarda da ele alınmıştır. Yargıtay bu maddeyi yalnızca mesul muhasip ya da saymanla sınırlı bir sorumluluk olarak anlaşılamayacağı görüşündedir. Yargıtay bu görüşle prim borçlarının tarih ve tahakkuku ile mesul kimselerin belediye mevzuatı ile açıkça belirlenmiş olduğu bir davada belediye başkanının şahsi sorumluluğuna hükmetmiştir⁴. Dağıtım ise belediye başkanlarının SSK m. 80 kapsamında şahsi sorumluluğuna gidilemeyeceği görüşündedir⁵. Biz Kanunun lafzından bu şekilde bir sonucun çıkmasının mümkün olmadığı, bu şekilde anlaşılması için Kanun metni kaleme alınırken "kamu görevlileri" ifadesinden sonra bir virgül konulması gerektiği, halbuki metinde sözünü ettiğimiz yerde virgül olmadığı zamanda düzenlemedeki ifadeyi kamu görevlisi statüsündeki mesul muhasip ve saymanla sınırlı olarak anlamak gerektiğini düşünüyoruz⁶. Yargıtay'ın tespiti elbette doğrudur. Belediye başkanının şahsi sorumluluğuna gidilmediği bir durumda mesul sayman ya da muhasibin şahsi sorumluluğuna gidilmesi Kanunun gayesi ile bağdaştırılmaz. Ancak Kanun lafzından Yargıtay'ın anladığı şekilde bir sonucu çıkarmak da bize doğru gelmemektedir. Doğrusu metnin yeniden düzenlenmesidir.

Sosyal Sigortalar Kurumu da maddeyi yorumlar iken aynen Yargıtay gibi düşünmektedir. Kurum maddenin mesul muhasip ve saymanlarla sınırlı bir muhtevada anlaşılamayacağı görüşündedir. Kurum bu görüşünü yayınladığı bir genelge ile ortaya koymuş ve "Kamu kurum ve kuruluşlarında, Genel Müdür, Yönetim Kurulu üyeleri, Belediye Başkanlığı ile tahakkuk ve tediyeye ile görevli muhasip-muhasebe ve hesap işleri müdürleri, saymanları" şahıs bakımından kamu görevlileri kapsamında telakki ettiğini açıklamıştır⁷.

Yargıtay şahıs yönünden işveren ile birlikte müşterek ve müteselsil sorumluluk tespitinde kişilerin sorumlu muhasip veya sayman olup olmadıklarının iyice araştırılmasını; yalnızca muhasip ya da sayman olmasını yeterli görmemekte, sorumluluk yönünden de araştırma yapılmasını ve araştırma sonucuna göre karar verilmesini şart koşmaktadır⁸.

Kamu kurum ve kuruluşları bakımından sorumlu şahısların tespitinde bu dört şartın birlikte varlığını aramak gerekir. Sorumlu muhasip ya da sayman eğer kamu görevlisi statüsünde çalışmamakta ise Kanunun lafzından bu kimselerin sorumluluğuna gidilemez. Türk kamu hukuku bakımından sorumlu muhasip ve saymanlar yönünden bugüne kadar aksine bir çalışma statüsü söz konusu olmadığı için mesele tartışmaya açılmamıştır. Ancak kamuda hizmet satın alınmaya başlandığında, kamu görevlisi statüsünde çalışmayan mesul muhasebeci veya saymanlarla karşılaşılacaktır.

B- Özel Sektör İşverenleri Bakımından

Kanun tüzel kişiliği haiz işverenlerin üst düzey yönetici veya yetkililerinin de prim borçlarının zamanında haklı sebep olmaksızın ödenmemesi halinde asıl işveren ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu olmalarını hükme bağlamıştır (SSK, m. 80). Şu halde tüzel kişiliği haiz olmayan özel sektör işverenlerinin üst düzey yönetici veya yetkililerinin primlerin ödenmemesinden doğan bir sorumlulukları bulunmamaktadır⁹.

Sorumluluk için SSK m. 2 anlamında sigortalıyı çalıştıran (SSK m. 4 anlamında) işveren sayılmak ve özel hukuk tüzel kişiliğini haiz olmak gerekmektedir. Türk hukukunda tüzel kişiliği bulunan özel hukuk tüzel kişileri kapsamında dernekler, vakıflar ve ticaret şirketleri yer alır¹⁰. Ticaret şirketleri, tüzel kişiliği haizdir. Tüzel kişiliği haiz ticaret şirketleri kanunda kapalı sınırlı ortaklık ile belirlenmiş olup bunlar kolektif şirket, komandit şirket, limited şirket, anonim şirket ve kooperatif şirkettir¹¹.

Özel işverenler bakımından asıl işveren dışında çalışan kimselerin de işveren ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulabilmesi için:

- İşverenin özel hukuk tüzel kişiliğini haiz olması.
- Kişinin ise böyle bir işverenin üst düzey yöneticisi veya yetkilisi durumunda bulunması gerekir. Kanunun düzenlemesinde özel sektörde asıl işveren dışında sorumluluk bu madde anlamında

yalnızca tüzel kişiliği bulunan işverenlerin üst düzey yönetici veya yetkilileri için öngörülmüştür.

Düzenlemede açıklığa kavuşturulması gereken hususlardan birisi Kanun düzenlemesinden sorumlu üst düzey yetkililerin münhasıran prim tediye ya da tahakkukundan sorumlu üst düzey yetkili ya da yönetici olup olmayacağı hususudur. Kamu kurum ve kuruluşları bakımından sorumluluk için ilk şart, tahakkuk ve tediye sorumlu kişi olmaktır. Bu husus kamu için açıkça ve anlaşılır bir biçimde düzenlenmiştir. Çünkü kamuda tahakkuk ve tediye sorumlu olanlar çoğunlukla görev ve yetkileri düzenleyen mevzuat ile belirlenmektedir; çoğu kez de bizzat görev ünvanından prim tediye ya da tahakkuktan sorumlu kişi olduğu anlaşılmaktadır.

Açıklığa kavuşturulması gereken ikinci husus ise tüzel kişi işverenlerin üst düzey yönetici ve yetkilile-

nun cevabında işverenin üst düzey yönetici veya yetkililerden birisini primlerin ödenmesi ile görevlendirilmiş olup olmadığı önem taşır. Mesela kolektif şirkette ortaklar şirketin borç ve yükümlülüklerinden dolayı sınırsız sorumludur. (TTK m. 153). Şirketin sorumlu muhasebecisi şirket tarafından primlerin ödenmesiyle yetkilendirilmiş ve görevlendirilmiş iken prim ödemesi bakımından kolektif şirket ortakları sınırsız sorumlu olacaktır denebilir mi? Bu sorunun benzerlerini diğer tüzel kişiliği haiz işverenler bakımından da ayrı ayrı sormak mümkündür.

Üst düzey yönetici ve yetkililerin belirlenmesinde Ticaret Kanunu hükümleri esas alınır. Ortaklar kurulu kararları, ticaret siciline gönderilen yazılar, ticaret sicil gazetesindeki ilanlar, üst düzey yönetici ve yetkili niteliğinin tespitinde yol gösterici olmaktadır. Tereddüt halinde bu belgeler incelenme-

Şirket yönetimi kişinin şirketi temsil ve idareye yetkili olduğuna dair bir karar almış ise bu kişi üst düzey yönetici sayılır.

rin kim ya da kimler olduğudur. Ticaret hukukumuzda üst düzey yönetici ya da yetkili kavramı yer almamaktadır. Bunun yerine tüzel kişi işverenin ortaklarından, yönetim kurulu üyesi ortakları, müdürleri, müdür ortakları, yönetim kurulu Murahhas üye ortaklarından söz edilmektedir. SSK anlamında işveren durumundaki tüzel kişi şirketlerin üst düzeydeki yönetici ve yetkilileri, şirketi temsile ve şirketi bağlayıcı karar almaya, şirket adına hukuki işlem yapmaya yetkili kimseler olmaları gerekir. Her bir şirket bakımından şirket türüne göre bu anlamda üst düzey yönetici ve yetkili kavramı farklılaşmakta ve farklı bir şekilde ortaya çıkabilmektedir.

Prim borçlarından işveren ile birlikte sorumluluk söze konu olunca üst düzey yönetici veya yetkili statüsünün nasıl kazanıldığı önemli değildir. Önemli olan üst düzey yönetici veya yetkili kimse- nin, işverenin yetkili karar organlarıncı prim ödemenin gerektiği ödeme kararını almak ve primleri ödemek için (yani tahakkuk ve tediye için) gerekli yetkilerle donatılmış olmasıdır.

Tartışma tüzel kişiliği haiz işverenin üst düzey yönetici veya yetkilisinin birden çok olması halinde bu kimselerin tamamı mı, yoksa bir kısmı mı sorumlu olacaktır sorusunda ortaya çıkmaktadır. Bu soru-

li ve bu belgelerden yahut da ortaklar kurulu kararlarından üst düzey yönetici ve yetkili olup olmadığı tespit edilmelidir.

Üst düzey yöneticinin sorumluluğu bu statünün devam ettiği sürece devam eder¹¹. Üst düzey yöneticinin görev süresi içerisindeki sorumluluğu, bu statünün sona ermesinden sonra da görev süresi ile sınırlı olmak üzere devam eder¹².

Prim tahakkuk ve tediyesinden sorumlu üst düzey yönetici veya yetkililerin tüzel kişi işveren tarafından tespit edilmiş olduğu durumlarda diğer üst düzey yöneticiler sorumlu tutulmayacak mıdır? Yahut da tüzel kişilikte sorumlu üst düzey yönetici veya yetkili belirlenmiş olup da sorumlu bulunmayan üst düzey yöneticilerden birisi şirket yönetimine hakim ortak durumunda ise ne olacaktır? Hatta üst düzey yönetici olmayan, ancak tüzel kişilikte hakim durumda bulunan kimseler var ise bu durumda ne yapılacaktır?

Bütün bu sorular yargıya intikal eden davalarda tartışılmıştır. Yargıtay konu ile ilgili kararlarında bu alandaki pek çok soruya da cevap vermektedir. Yargıtay kararları ile düzenleme daha bir anlaşılır hale gelmektedir. Ancak bazı kararlarda ise Yargıtay kendisini prim tahsiline destek vermek gibi bir

görev yüklemişçesine karar vermekte ve tüzel kişiliği haiz şirketlerdeki karar mekanizmalarından yola çıkarak bir sonuca varmaktadır. Elbette bu tartışmalarda öncelikle tüzel kişiliği bulunan işveren şirketler, dernek ve vakıflarla, kooperatif kuruluşlarda üst düzey yönetici ve yetkilinin kim olduğunun belirlenmesi gerekmektedir.

Yargıtay üst düzey yönetici tespitinde ticaret sicil dosyası ve ticaret siciline gönderilen yazılar ticaret sicil gazetesinde yayınlanan yönetim kurulu kararları dikkate alınmasını gerekli görmektedir¹³. Ticaret sicili gibi kayıtlar üst düzey yönetici olma bakımından aksi ispat edilinceye kadar doğru olduğu kabul edilmesi gereken belgelerdir; aksi iddia edildiğinde bu belgelere dayalı hüküm tesis edilemez¹⁴.

Şirket yönetimi kişinin şirketi temsil ve idareye yetkili olduğuna dair bir karar almış ise bu durumda bu kişi üst düzey yönetici sayılır. Şirketin mali

finansman veya muhasebe müdürü gibi üst düzeyde sorumluluk taşıyan görevli olması gerekir. Bunun dışında kalan ve şirketin idari ve mali işlerinde doğrudan söz sahibi veya yetkili olmayan karar organında yer almayan kişilerin işverenle müşterek sorumluluğu düşünülemez." diyerek bu konuda bir ilke oluşturmaya çalışmaktadır¹⁵.

Yargıtay aynı görüşünü kooperatif yönetim kurulu üyeleri ile ilgili bir kararda da sürdürmekte ve kişinin yalnızca kooperatif yönetim kurulu üyesi olmasının kooperatif üst düzey yöneticisi sayılmak için yetmeyeceğini, kooperatif yönetim kurulunda başkan, ikinci başkan ya da Murahhas üye veya muhasip üye olmayan kimsenin üst düzey yönetici veya yetkili sayılamayacağına hükmetmiştir¹⁶.

Yargıtay'ın 21 ve 10. Hukuk Daireleri arasında üst düzey yöneticilerinin sorumluluğu yönünden bir görüş ayrılığı bulunduğu, 21. Hukuk Daire-

Şirketi borç altına sokma ve yönetme yetkisi olmayan kimseler, üst düzey yönetici sayılmamaktadır.

konularında işlem yapmaya yetkili olmayan ya da şirkete mali yük getirebilecek konularda işlem yapmaya yetkili olmayan şahıslar üst düzey yönetici sayılamaz.

Yargıtay ilk zamanlar anonim şirketler bakımından anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin yalnızca yönetim kurulu üyesi olmak itibarı ile sorumlu olmalarını kabul etmekteydi¹⁷. Yargıtay yönetim kurulunda imza yetkisi olmayan yalnızca toplantılara katılan yönetim kurulu üyelerinin şahsen sorumlu olmayacağını kabul ederek eski içtihadından dönmüştür¹⁸. Yeni tarihli bir başka kararında ise Yüksek Mahkeme bir üst düzey yöneticinin prim borçlarından sorumlu tutulabilmesi için prim borçlarının tahakkuk ve tediyesi ile görevlendirilmiş olmasını şart koşmakta; anonim şirketin yalnızca yönetim kurulu üyesi durumunda bulunan ve şirketin leh ve aleyhinde hiçbir işlemde bulunmayan kimsenin sorumluluğuna gidilemeyeceğine hükmetmiştir¹⁹. Yargıtay anonim şirketlerde yönetim kurulu üyelerinin üst düzey yönetici sayılmaları için "...bu kimsenin yönetim kurulunda başkan veya başkan yardımcısı gibi unvan taşıması veya imza yetkisine sahip üye olması veya şirketin yönetiminde parasal konularda yetkili genel müdür,

şinin üst düzey yöneticilerden yalnızca primlerin ödemesinden sorumlu olanların şahsi sorumluluğuna gidilebileceğini, 10. Hukuk Dairesi'nin ise böyle bir ayrımı kabul etmediği bilinmektedir²⁰.

Üst düzey yönetici ve yetkili sayılmak için öncelikle tüzel kişi işvereni temsil ve ilzama yetkili olmak gerekir²¹. Öte yandan şirketi borç altına sokma ve yönetme yetkisi olmayan kimseler, üst düzey yönetici sayılmamaktadır²².

Özellikle limited şirketler bakımından müdür ortağın üst düzey yönetici olduğu tartışmasızdır. Ancak bu tür şirketlerde birden çok üst düzey yönetici mevcut olabilir²³. Limited şirkette ortaklar kurulu kararı ile işletme müdürü ortağa primlerin ödenmesi hususunda sorumluluk yüklenmiş ise şirketin diğer ortaklarını üst düzey yönetici sıfatı ile sorumlu tutmak mümkün değildir²⁴.

Kanun üst düzey yönetici yanında üst düzey yetkilileri de sorumlu kimseler arasında saymaktadır. Üst düzey yetkili kimdir? Üst düzey yetkililer, tüzel kişinin üst düzey yöneticilik sıfatını taşımayan ancak tüzel kişi tarafından kendisine bazı yetkiler verilen kimsedir. Belirli ve sınırlı yetkilerle donatılmış olup da bu yetkiler içinde prim ödeme de var ise, bu kimseler üst düzey yönetici olmasa

dahi üst düzey yetkili olarak sorumlu olurlar²⁶.

2- Prim Ödeme Borcunun İfa Edilmemiş Olması

3203 sayılı Kanun sorumluluğu düzenler iken ilk şart olarak, işverenin SSK'dan doğan prim borcunun tahakkuk ve tediye edilmemiş olması şartını koymaktadır. Bu durumda aylık prim bildirgelelerinin doldurulmuş ve SSK'ya verilmiş olması yeterli değildir; ayrıca tahakkuk eden primlerin de Kuruma zamanında ödenmiş olması gerekir. Zamanında ödenmemiş primleri şirket daha sonra Kuruma ödemiş ise bu durumda bu hüküm uygulanmaz. Prim borçlarından müşterek ve müteselsil sorumluluk, prim borcunu tüzel kişi işverenin ödeyememesi halinde söz konusu olmaktadır .

3- Primlerin Ödenmemesinin Haklı Sebebe Dayanmaması

İşveren ile birlikte müştereken ve müteselsilen kuruma karşı prim borçlarından sorumlu tutulmak için kişinin prim borcunun ifa edilememesinin haklı bir sebebe dayanmaması icap eder.

Sorumluluktan kurtulabilmek için primlerin ödenmemesinin haklı bir sebebe dayalı olarak yapılamadığının ispat edilmesi gerekir. Haklı sebep nedir? Kanuna, ahlâka yahut da hüsnüniyet kurallarına aykırılık gibi borçlarını ifa etmemek noktasında kişiyi haklı gösteren her hal haklı sebep sayılabilir²⁷. Hangi sebeplerin haklı sebep olduğu ve haklı sebebin var olup olmadığı hakim tarafından takdir ve tespit edilecektir. Kanunda hangi sebeplerin haklı sebep olacağı gösterilmediği için taraflar anlaşamazlar ise somut olaya göre sorunun çözülmesi hakime kalmaktadır²⁸.

Sorumluluktan kurtulmanın temel şartı, kişinin haklı bir sebebe dayanması ve bu haklı sebebi inandırıcı delillerle ispat edebilmesidir. İnandırıcı delillerle ispat edilmiş bir haklı sebep var ise, bu durumda kişinin sorumluluğuna gidilemez²⁹.

Borcun ifasını engelleyen zorunlu haller, üst düzey yönetici veya yetkililer açısından primlerin ödenmesi yönünden de haklı sebep teşkil eder. Yargıtay kararları bize haklı sebep konusunda ışık tutmaktadır.

Mesela Yüksek Mahkeme üst düzey yönetici veya yetkili kişi, prim borcunun ve gecikme zammının eksiksiz olarak ve geciktirilmeksizin ödenmesi

konusunda işveren nezdinde gerekli girişimlerde bulunmuş ise bu durumda bu kimsenin sorumluluğundan söz edilemeyeceğine hükmetmiştir³⁰.

Şirketin maddi sıkıntı içinde olması durumu da haklı sebep olarak ileri sürülebilmektedir. Yargıtay belediye yetkililerinin prim borçlarını belediyenin maddi sıkıntı çekmesi nedeniyle ödeyemedikleri iddiasının maddi ve inandırıcı bilgi ve delillerle ispatlanmasını gerekli görmektedir. Kararda prim borcunun bir belediyenin öncelikli borçlarından birisi olduğu, diğer bütün borç ve ödemelerden öncelik taşıdığı olgusu göz önünde tutulmalı; eğer belediyenin gelirleri yeterli ve prim borcunu ödemeye yetmekte iken işveren primlerin ödenmesi için uygun tedbirleri aldığı ispatlayamaz ise haklı sebeplere dayanamaz³¹.

Maddi sıkıntı ile ilgili bir başka olayda ise işçilerin ücretlerinin ödendiği, ancak primlerin kesilerek Kuruma ödenmemiş ve ödenek yetersizliği haklı sebep olarak öne sürülmüştür. Yargıtay bu durumda haklı sebep söz konusu olmayacağına hükmetmiştir³². Maddi sıkıntının haklı sebep sayılmaması yolunda verilen yargı kararları üzerinde durulmak gerekir. Şirketler açısından maddi sıkıntı gerekçesi ile prim borçlarının ödenmemesi durumunda bu maddi sıkıntı haklı sebep olamaz. Zira işveren, mesela kredi alarak primleri pekala ödeyebilir. Bu sebeplerle maddi sıkıntının durumu dikkate alarak bir sonuca varılmak gerekir. İşverenin kesin ödeme imkânsızlığının inandırıcı delillerle ispat edilmesi halinde maddi sıkıntı haklı sebep olarak kabul edilebilir. Aksi takdirde maddi sıkıntının haklı sebep olarak kabul edilmesi Kanunun amacına aykırı olur³³.

Haklı sebep bakımından üzerinde durulması gereken bir başka konu, amirin yazılı emir vermesi sebebiyle prim borcunun ifasının mümkün olmamasıdır. Yargıtay genel müdürün primlerin ödenmemesi konusunda yazılı emir vermesi sebebiyle prim ödemesinin yapılmaması halinde ödemeden sorumlu genel müdür yardımcısı ve sorumlu muhاسبin sorumluluğuna gidilemeyeceğine karar vermiştir³⁴. Sözer'e göre de, düzenlemede sorumluluk şartlarından birisinin de muhاسب ve saymanın prim ödeme işlerini kendi başına bir üst makamdan talimat almaksızın yürütülebilme haklarının bulunmasıdır³⁵. Elbette bu konuda tek başına ifa etme imkânı var iken bu görevi ifa etmemesi sorumluluğu gerekli kılar.

4- Yeni Tasarı ve Sistemin Sürdürülebilirliği Meselesi

A- Düzenlemenin Eleştirisi

Kanuni düzenleme çok geniş bir dayanışmalı sorumluluk getirmektedir⁵⁶. Kanunun lafzındaki özensizlik, yargı içtihatlarına da yansımakta, düzenlemenin getirdiği sorumluluk alanının daha da genişletilebilmesine imkân vermektedir. Kaldı ki, mali bakımdan hiçbir sorumluluğu bulunmayan kimselerin dahi (anonim şirket yönetim kurulu üyelerinde olduğu gibi) sorumluluğuna gidilmesi bu düzenleme ile mümkün olabilmektedir⁵⁷.

Yargıtay kimi kararlarında ise Kanun düzenlemesini amacına en uygun bir şekilde yorumlamak suretiyle düzenleme eksikliğinden doğan boşluğu yorum yolu ile doldurmaya çalışmaktadır. Mesela son kararlarından birinde üst düzey yönetici kavramı ile ilgili olarak Yargıtay "Üst düzey yönetici veya yetkiliden amaç ise, tüzel kişinin mali ve idari işlerinde görevli ve yetkili üst düzey yöneticilerdir. Tüzel kişinin prim ve vergi işlemlerini doğrudan yürüten veya bu alanda emir ve direktif verme yetkisine sahip kılınmış kişi yetkili ve sorumlu olarak kabul edilmelidir" şeklinde bir tanımlama yapmaktadır⁵⁸. Yargıtay bir başka kararında ise "Üst düzey yöneticisi ve yetkilisinden amaç ise; şirketin yönetim ve idaresinde etkili ve söz sahibi olan kişilerdir. Şirketin idare ve borçlarının ödenmesinde, güncel işlerinin yürütümünde inisiyatif elinde bulunduran kişiler, üst düzey yönetici sayılırlar" ifadesi ile yönetim kurulu başkan yardımcısı olan ve gerektiğinde başkanlığa vekalet eden şahsın üst düzey yönetici olarak sorumlu olacağına hükmetmiştir⁵⁹.

B- Düzenlemenin Sürdürülebilirliği Meselesi

3202 sayılı Kanun'la 506 sayılı Kanun m. 80'e eklenen düzenlemenin sigorta primlerin düzenli ve sürekli bir şekilde toplanmasına ne ölçüde katkı sağladığı sorgulanması gereken bir konudur.

Sosyal sigorta sistemi kanunla kurulur ve kanun sistemin işleyişini sağlamak için zorlayıcı düzenlemeler yapabilir; yükümlülükler getirebilir. Düzenlemenin dayanağı devletin A.Y. m. 60 hükmüdür. Kanuni düzenlemenin primlerin düzenli bir şekilde toplanmasına olumlu katkısının olduğunu ileri süren görüşler de mevcuttur. Kanun hükmü

mevcut hali ile yeniden düzenlemeye muhtaçtır. Hükümetin sosyal güvenlik reformu kapsamında kanunlaştırmaya çalıştığı ve halen TBMM'de komisyon aşamasında bulunan ve kısa zamanda kanunlaşması beklenen "Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanun Tasarısı" bu alanda küçük bir değişiklikle eski düzenlemeyi aynen koruması gözükmektedir. Tasarı'nın yeni şekli şu şekilde düzenlenmiş bulunmaktadır: "Kurumun sigorta primleri ve diğer alacakları haklı bir sebep olmaksızın bu Kanunda belirtilen sürelerde ödenmez ise, kamu idarelerinin tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri, tüzel kişiliği haiz diğer işverenlerin üst düzeydeki yönetici veya yetkilileri görevleri ile ilgili olarak Kuruma karşı işverenleri ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur." (Tasarı m. 88/14). Tasarı'da eski durumda tartışmalara sebep olan "mesul muhasip ve sayman" ifadesi metinden çıkarılmak suretiyle mesela belediye başkanının bu kapsama girip girmeyeceğine dair tartışmalar, kanun metninden doğan farklı yorumlama ve farklı algılamaya yanlışları büyük ölçüde giderilmiş olacaktır.

Biz sorumluluğun kamu kurum ve kuruluşlarında aynen kalmasının uygun olacağını, ancak özel sektör bakımından tüzel kişi ya da tüzel kişi olmayan işveren ayırımına gitmek yerine özel sektörde borsaya kota edilmiş şirketler ile halka açık anonim şirketlerle sınırlandırılmasının daha doğru olacağını düşünüyoruz.

Kamu kurumlarında görevlilerin bu yükümlülüklerini titizlikle ve özenle yerine getirmek için böyle bir düzenleme savunulabilir. Keza borsaya kayıtlı ve/veya halka açık kuruluşlar bakımından da aynı sorumluluk devam etmelidir. Her ikisinde de toplumun ve vergi ödeyen vatandaşların çıkarlarının korunması ve güvenin sağlanması için böyle bir yükümlülük açıklanabilir.

İster tüzel kişiliği bulunsun, isterse bulunmasın; özel sektörde faaliyet gösteren işverenler bakımından üst düzey yönetici veya yetkililer bakımından bir sorumluluğun sürdürülmesinde bir fayda olduğunu düşünmüyoruz. Esasına bakıldığında Kanun'daki bu sorumluluk kuvvetlendirici bir vurgulamadır. Çünkü bu kuruluşlarda primlerin zamanında ödenmemesinden doğan işveren zararlarının buna kusuru ile sebep olan kimselerden rücu yolu ile tahsili genel hükümlere göre her zaman mümkün-

dür. Elbette bu düzenleme üst düzey yöneticilere ve yetkililere kişisel sorumluluk getirmektedir; bu suretle bu kimseler prim ödeme yükümlülüğünün ifası için daha fazla gayret, dikkat ve özen göstereceklerdir. Kamu kurum ve kuruluşlarında memurların; özel sektörde ise halka açık ya da borsaya kayıtlı büyük kuruluşlarda üst düzey yönetici veya yetkililerin ise bu konuda daha dikkatli olmalarını temin bakımından düzenleme daha fazla yarar sağlayacaktır. Biz Kanun Tasarısı'nda, "tüzel kişiliği haiz diğer işverenlerin üst düzeydeki yönetici veya yetkilileri" ifadesinin de "borsaya kayıtlı ve/veya halka açık tüzel kişiliği olan diğer işverenlerin üst düzey yönetici veya yetkilileri" şeklinde değiştirilmesinin daha uygun olacağını düşünüyoruz.

Sonuç

3203 sayılı Kanun'la 506 sayılı SSK m. 80'e eklenen ve amacı sigortalıların kuruma olan prim borçlarının zamanında toplanmasını sağlamak olan düzenleme pek çok hukuki uyumsuzlığa kaynaklık etmektedir.

Kamu kurum ve kuruluşlarının primlerin tahakkuk ve tediyesi ile görevli kamu görevlileri mesul muhasip ve saymanları ile tüzel kişiliğe haiz diğer işverenlerin üst düzeydeki yönetici veya yetkilileri kuruma karşı işverenleri ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumluluğunu öngören Kanun hükmü yeniden düzenlenmelidir. Öncelikle kamu kurum ve kuruluşlarında sorumlu olacakların tespiti bakımından maddenin lafzı yanlış anlamalara imkân verecek niteliktedir. Kamu kurum ve kuruluşları bakımından tahakkuk ve tediye ile görevli bütün kamu görevlileri mi, yoksa yalnızca mesul muhasip ve saymanlar mı sorumlu olacaktır. Yargı kararlarında da maddenin bu ifadelendirilmesinden doğan farklı yorumlara rastlanabilmektedir¹.

Müşterek ve müteselsilen sorumluluk uygulamasında hangi sebeplerin haklı sebep sayılacağına dair ipuçları da Kanunda yer almalıydı. Özel sektör işverenleri bakımından Kanun kapsamı borsaya kayıtlı şirketler ve/veya halka açık şirketler olarak bu sorumluluk sınırlandırılarak yeniden düzenlenmeli; bunların dışındaki şirketler bakımından sorumluluk kaldırılmalıdır.

DİPNOTLAR

- 1 Prim ödeme yükümlülüğünün ayrıntısı için bkz: TUNGAY, A. C.- EKMEKÇİ, Ö., Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, 11. Baskı, İstanbul

2005, s.176-201; GÜZEL, A. - OKUR, A. R., Sosyal Güvenlik Hukuku, 155 - 193.; ŞAKAR, Müdat: Sosyal Sigortalar Uygulaması, İstanbul 1994, s.80-87.

- 2 Primleri ve idari para cezalarını süresinde Kuruma ödememenin müeyyidesi gecikme zammı ve müşterek ve müteselsil sorumluluk olarak SSK m. 80'de düzenlenmiştir. Bkz: GÜZEL-OKUR: a.g.e. s.185 vd.
- 3 Bu kararda Yargıtay ile Danıştay Birinci Dairesi farklı görüşü benimsemişlerdir. Yargıtay bu kararı verirken Kanun metnindeki "tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri ifadesi" üzerinde vurgu yapmakta ve kamu görevlisi kavramının mesul muhasip ve saymanla sınırlı olarak anlaşamayacağını; Kanunun evveliyetle mesul muhasip ve saymanı ihtiva edeceğini ifade etmektedir. Kararda "Gerçekten de tahakkuk ve tediye ile görevli ve bu işlemlerde görevli muhasip ve saymanlardan başka kamu görevlileri de mevcuttur. Yasa koyucu primin ödenmesini güvenceye bağlamak ve prim tahsilinde görevli işverenin çalıştırdığı tüm kişilerin, prim tahakkuk ve tediyesindeki görevlerini eksiksiz yapmalarını ve bu kişilerin söz konusu görevlerinde daha dikkatli ve özenli çalışmalarını sağlamak amacıyla, kendilerine sorumluluk yükleyen böyle bir düzenlemeyi bilinçli ve kapsamlı bir şekilde gerçekleştirmiştir. Belediye reisi, 1580 sayılı Kanun'un m.120 uyarınca belediye bütçesini hazırlayacak, belediyenin o bütçe yılı içerisinde ödemek zorunda kalacağı prim miktarlarını tahmin edecek ve gider bütçesinde gerekli ödeneği ayıracaktır. 126. madde uyarınca belediye reisi, belediye bütçesinin amiri itası sıfatıyla, primlerin tahakkuk ve tediyelerini sağlayacak, denetleyecek, temin edecektir. O halde, "tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri.." sözcüklerinin kapsamına, Belediye Reislerinin de girdiğinden kuşku yoktur." (Y. 10.HD. 25.6.1992 T., 866 E., 7270 K. - ÇAKMAK, İ., Serhli Sosyal Sigortalar Kanunu, C.2, Ankara 2004, s.2141-2143).
- 4 Danıştay 1580 sayılı Belediye Kanun'un 127. maddesinde, "Belediye muhasebecileri, hesap işleri müdürleri belediye bütçesinin muhasibi mesulleridir. Belediye muhasibi mesulleri, zimmetindeki matlubatın takip ve tahsil hususunda ifa olunacak muamelat Devletin bu kabil muhasipleri hakkındaki muamelenin ayıdır" hükmünden 1050 sayılı Muhasebe-i Umumi Kanunu'nun m. 20 ile birlikte düşünülmesi gerektiğini ve bu maddenin kusurlu hareketi ile ödemeleri zamanında yapmayan ve geciktiren muhasibin bu gecikmeden doğan kamu zararını şahsen ödemesini öngördüğünü bu sebeple de belediye başkanının şahsi sorumluluğuna gidilmesinin hukuki temelini bulunmadığını belirtmektedir. Danıştay bu gerekçelerle "Prim asıllarının belediye başkanına ödettilmesinin yasal dayanağı yoktur. Gecikme zammı ödemeye mecbur kalınması halinde de bunun birinci derecede sorumlusunun belediye başkanı değil muhasip olması gerekir" görüşüne varmaktadır. Danıştay görüşünde SSK m. 80 hükmünün yalnızca "mesul muhasip ve saymanlar" şeklinde sınırlı olarak anlaşılması gerektiği "vergi kanunlarında da benzer hükümlerin" yer aldığını vurgulamaktadır. Bkz: Danıştay 1. Daire., 27.6.1989 T., 85 E., 93 K. (ASLANKÖYLÜ, R., Sosyal Sigortalar Kanunu Yorumu ve İlgili Kanunlar, C.2., 2. Baskı, Ankara 2004, s. 1773).
- 5 ASLANKÖYLÜ de bu virgül meselesine dikkat çekmektedir. Ancak noktanın konmamasının tahakkuk görevlilerinin sorumlu olmayacağı şeklinde yorumlanabileceğine; bu şekilde yorumlanmasının uygun olmayacağına işaret etmektedir. "Bize göre hem tahakkuk görevlisi, hem tediye görevlisi, hem mesul muhasip hem de sayman sorumludur" sonucuna varmaktadır. Bkz: ASLANKÖYLÜ, R., Sosyal Sigortalar Kanunu Yorumu ve İlgili Kanunlar, C.2., 2. Baskı, Ankara 2004, s.1742.

- 6 Sosyal Sigortalar Kurumu'nun 11.8.1997 tarih ve 16-145 Ek sayılı Genelgesi, GÜZEL-OKUR, a.g.e., s. 190.
- 7 Yargıtay kararında "Muhasebe müdür yardımcısı sıfatını taşıyan davacının ... tahakkuk ve tediyeye ile görevli olup olmadığı, keza mesul muhasip veya sayman görevi ile yükümlü kılınıp kılınmadığı ilgili mercilerden araştırılıp saptanmalıdır" demek suretiyle bu konuya dikkat çekmektedir. Y. 10.HD., 7.11.1995 T., 9322 E., 9335 K. - ÇAKMAK, İhsan, Şerhli Sosyal Sigortalar Kanunu C.2, Ankara 2004, s. 2174-2175.
- 8 Tüzel kişiliği olmayan işverenler adı şirket, donatma iştiraki, yapı ortaklığı, aile şirketi emvali, mal ortaklığı ve miras şirketi olarak sayılmaktadır. Bkz. PULASLI, Hasan, Şirketler Hukuku - Temel Esaslar, 3. Bası, Adana 2005, s. 6.
- 9 DURAL, Mustafa - ÖĞÜZ, Tufan: Türk Özel Hukuku C.II - Kişiler Hukuku, İstanbul 2004, s. 193 vd.
- 10 Geniş bilgi için bkz: PULASLI, Hasan: Şirketler Hukuku - Temel Esaslar, 3. Bası, Adana 2005, s. 7 - 8.
- 11 Yargıtay bir kararında anonim şirket yönetim kurulu üyesinin istifa etmeden önceki döneme ilişkin prim ödeme yükümlülüğünün devam edeceğine hükmetmiştir. Y. HGK., 19.2.2003 T. 2003/74 E., 2003/81 K. (Hukukturk.com).
- 12 Y. 10.HD., 22.09.1997 T., 1997/5849 E., 6013 K. (ÇAKMAK, İhsan, Şerhli Sosyal Sigortalar Kanunu C.2, Ankara 2004, s.2222-2223).
- 13 Y. 10.HD., 18.02.1997 T., 10513 E., 902 K. (ÇAKMAK, İ., a.g.e., s. 2194-2195).
- 14 GÜZEL bu hususa Y. HGK 22.10.1997 T., 1997/126617 E., 1997/ 858 K. kararına vurgu yaparak özellikle dikkat çekmektedir. Geniş bilgi için bkz. GÜZEL, A., "Sosyal Sigortalar", MESS: Yargıtay'ın İş Hukukuna İlişkin 1999 Kararlarının Değerlendirilmesi, İstanbul 2001, (s. 289-377), 328.
- 15 Y. 21.HD., 17.06.2003 T., 2003/4801 E., 2003/5741 K. (Hukukturk.com.).
- 16 Y. 10.HD., 25.10.1993 T., 4739 E., 11445 K. (ASLANKÖYLÜ, Resul: a.g.e. s. 814).
- 17 Y. 10.HD., 16.3.1998 T., 1926 E., 2005 K. (ASLANKÖYLÜ, Resul: Sosyal Sigortalar Kanunu Yorumu, Ankara 2003, a.g.e., s. 814); Aynı yönde Y. 10.HD 2.05.2005 T., E. 2005/2042, K. 2005/4858 (Çalışma ve Toplum Ekonomi ve Hukuk Dergisi, Sa. 7, 2005, s. 277.
- 18 Y. 10.HD., 2.5.2005 T., 2005/2042, 2005/4858 K. (Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, Sa.8., 2005, s.1793 - 1794).
- 19 Y. 21.HD., 21.12.2002 T., 2002/9012 E., 2002/9985 K. (GÜZEL, A., Yargıtay Kararları 2002, s. 311-312).
- 20 Y. 21.HD., 1.4.2002 T., 2002/517 E., 2002/2702 K. ve kararın değerlendirilmesi için bkz. GÜZEL, A., "Sosyal Sigortaların Genel Hükümleri ve Primleri", ÇMİS: Yargıtay'ın İş Hukukuna İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi 2002, s. 265-336, s. 311.
- 21 ASLANKÖYLÜ, Resul, Sosyal Sigortalar Kanunu Yorumu, Ankara 2003, s. 815.
- 22 Y. 10.HD., 5.7.2001 T., 4861 E., 324 K. (ASLANKÖYLÜ, Resul, 2003, a.g.e., s. 817).
- 23 Y. 10.HD., 16.3.1998 T., 1926 E., 2005 K. (ASLANKÖYLÜ, Resul, 2003, a.g.e., s. 819).
- 24 Y. 10.HD., 30.12.1997 T., 9335 E., 9497 K. (ASLANKÖYLÜ, Resul, 2003, a.g.e., s.819 - 820).
- 25 Y. 10.HD., 24.3.1997 T., 2287 E., 2262 K. (ASLANKÖYLÜ, Resul, 2003, a.g.e., s. 821).
- 26 ASLANKÖYLÜ, Resul, a.g.e., s. 815.
- 27 MOLLAMAHMUTOĞLU, H., İş Hukuku, Ankara 2004, s. 457.
- 28 ASLANKÖYLÜ, R., 2003, a.g.e., s. 812.
- 29 ASLANKÖYLÜ, R., 2003, a.g.e., s. 815.
- 30 Y. 10.HD., 7.11.1995. T., 9322 E., 9335 K. (ÇAKMAK, İhsan, a.g.e., s. 2175).
- 31 Y. 10.HD., 8.4.1997 T., 804 E., 2631 K. (ÇAKMAK, İ., s.2207-2208).
- 32 ASLANKÖYLÜ, R., 2003, a.g.e., s. 812.
- 33 TUNCAY, A. Can., a.g.m., s. 1999.
- 34 Y. 10.HD., 3.10.1995 T., 8159 E., 7789 K. (ÇAKMAK, İ., 2173-2174); Y. 10.HD., 3.2.1997 T., 755 E., 682 K. (ÇAKMAK, İ., s. 2191-2193).
- 35 SÖZER, A. Nazım, "Sosyal Sigortalar", MESS: Yargıtay'ın İş Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi 1995, (s.181 - 221), s. 202.
- 36 TUNCAY, A. Can, "Sosyal Sigortalar", Kamu-İş: Yargıtay'ın İş Hukukuna İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi 2000, Ankara 2002, s. 181 - 240, s.197.
- 37 Konu ile ilgili kararlar ve eleştirisi için bkz. GÜZEL, A., "Sosyal Sigortalar", MESS: Yargıtay'ın İş Hukukuna İlişkin 1999 Kararlarının Değerlendirilmesi, İstanbul 2001, s.(289 -337), s. 328.
- 38 Y. 21.HD., 27.4.2004 T., 2004/457 E., 2004/4186 K. (Çalışma ve Toplum Ekonomi ve Hukuk Dergisi No.5, 2005 2, s. 316 - 319).
- 39 Y. 21. HD., 17.06.2002 T., 2002/4264 E., 2002/5767 K.; GÜZEL, A., Sosyal Sigortaların Genel Hükümleri ve Primleri, ÇMİS: Yargıtay'ın İş Hukukuna İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi 2002, Ankara 2004, s. 311.
- 40 Can Tuncay bu konu ile ilgili olarak, "düzenlemede hiçbir ayırım yapılmaksızın haklı bir sebeple prim borçlarının ödenmemesi durumunda tüzel kişiliği haiz işverenlerin mali işlerini yürütmekle yetkili ve görevli kılınan ve belirli bir sıfatı bulunan kişiler olmalıdır" demektedir. Bkz: TUNCAY, A. Can, "Sosyal Sigortalar", Kamu-İş Yargıtay'ın İş Hukukuna İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi 2000, Ankara 2002, s. 181 - 240, s. 197.

KAYNAKÇA

- ASLANKÖYLÜ, Resul, Sosyal Sigortalar Kanunu Yorumu, Ankara 2003.
- ASLANKÖYLÜ, R. Sosyal Sigortalar Kanunu Yorumu ve İlgili Kanunlar, C.2., 2.Baskı, Ankara 2004.
- TUNCAY, A. Can, "Sosyal Sigortalar", Kamu-İş: Yargıtay'ın İş Hukukuna İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi 2000, Ankara 2002, s. 181 - 240.
- ÇAKMAK, İ., Şerhli Sosyal Sigortalar Kanunu, C.2, Ankara 2004.
- DURAL, Mustafa - ÖĞÜZ, Tufan, Türk Özel Hukuku C.II - Kişiler Hukuku, İstanbul 2004.
- GÜZEL, A., "Sosyal Sigortalar" MESS: Yargıtay'ın İş Hukukuna İlişkin 1999 Kararlarının Değerlendirilmesi, İstanbul 2001, s. 289-377.
- GÜZEL, A., "Sosyal Sigortaların Genel Hükümleri ve Primleri", ÇMİS: Yargıtay'ın İş Hukukuna İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi 2002, s.265-336.
- GÜZEL, A., "Sosyal Sigortalar", MESS: Yargıtay'ın İş Hukukuna İlişkin 1999 Kararlarının Değerlendirilmesi, İstanbul 2001, s. 289-337.
- PULASLI, Hasan, Şirketler Hukuku - Temel Esaslar, 3. Bası, Adana 2005.
- TUNCAY, A. C.- EKMEKÇİ, Ö., Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, 11. Bası, İstanbul 2005.
- GÜZEL, A. - OKUR, A. R., Sosyal Güvenlik Hukuku, İstanbul 2003.
- MOLLAMAHMUTOĞLU, H., İş Hukuku, Ankara 2004.
- SÖZER, A. Nazım, "Sosyal Sigortalar", MESS: Yargıtay'ın İş Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi 1995, (s.181 - 221).
- ŞAKAR, Müjdat, Sosyal Sigortalar Uygulaması, İstanbul 1994.